



Euroopa Ülemkogu

Brüssel, 15. detsember 2016
(OR. en)

EUCO 34/16

CO EUR 10
CONCL 5

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Euroopa Ülemkogu kohtumine (15. detsember 2016) – Järeldused

Delegatsioonidele edastatakse järeldused, mis Euroopa Ülemkogu võttis vastu eespool nimetatud kohtumisel.

I. RÄNNE

Välismõõde

1. Euroopa Ülemkogu tuletab meelde oma oktoobri järeldusi Vahemere idaosa rändetee kohta. Ülemkogu rõhutab veel kord oma pühendumust ELi-Türgi avaldusele ning rõhutab selle kõikide aspektide täieliku ja mittediskrimineeriva rakendamise tähtsust. Ühtlasi kordab ülemkogu oma lubadust jätkata Lääne-Balkani rändeteel asuvate riikide toetamist. Ülemkogu kinnitab Kreeka ja komisjoni välja töötatud ühise tegevuskava ELi-Türgi avalduse rakendamise kohta ning tervitab asjaolu, et Kreeka on juba astunud esimesi samme selle rakendamiseks. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki liikmesriike üles tagama ühise tegevuskava kiire rakendamise.
2. Uus koostööalane partnerlusraamistik on oluline vahend ebaseadusliku rände ja selle algpõhjustega tegelemiseks, eriti seoses Vahemere keskosa rändeteega. Euroopa Ülemkogu tervitab viie Aafrika päritolu- ja transiidiriigiga sõlmitud kokkulepete elluviimisel tehtud edusamme ning partnerriikide järjest suuremat omalust. Selle kogemuse põhjal võidakse kavandada täiendavaid kokkuleppeid või muid koostöövorme olemasolevate ressursside piires. Juunis Euroopa Ülemkogu poolt seatud partnerlusraamistiku eesmärgid tuleks integreerida muudesse ELi ja selle liikmesriikide välisvahenditesse ja -poliitikatesse. Euroopa Ülemkogu kutsub liikmesriike üles jätkama oma osalemist partnerlusraamistikus ja seda intensiivistama ning jälgib ka edaspidi pingsalt rändevoogude tõkestamisel ja tagasisaatmise määra suurendamisel tehtavaid edusamme.
3. Selleks et tagada Valletta tegevuskava ja partnerlusraamistiku tõhusam elluviimine, on oluline, et nõukogus Euroopa Kestliku Arengu Fondi ja Euroopa Investeerimispanka välislaenude andmise volituse suhtes saavutatud kokkuleppele järgneks asjakohaste õigusaktide kiire vastuvõtmine. Sellega seoses väljendab Euroopa Ülemkogu heameelt selle üle, et Euroopa Investeerimispank on alustanud oma Lääne-Balkani riikide ja lõunanaabruse vastupanuvõimet käsitleva algatuse elluviimist.

4. Euroopa Ülemkogu rõhutab vajadust toetada veelgi enam Liibüa rannikuvalvet, sealhulgas operatsiooni EUNAVFOR MED Sophia kaudu, et suurendada selle suutlikkust hoida ära hukkumisi merel ning lõhkuda inimsnugeldajate ärimudel. Samal ajal tuleb teha algatusi selleks, et pakkuda Liibüasse lõksu jäänud rändajatele toetatud vabatahtliku tagasipöördumise võimalusi ja vähendada ohtliku teekonna ettevõtmist.
5. Euroopa Ülemkogu tuleb meelde, kuivõrd tähtis on anda Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) ning Euroopa piiri- ja rannikuvalve käsutusse piisavad vahendid. Ülemkogu tunneb heameelt asjaolu üle, et EASO alustab stabiilse ja kestliku suutlikkuse tagamiseks spetsiaalsete töötajate töölevõtmist. Ülemkogu kordab samuti vajadust jääda tähelepanelikuks muude rändeteede osas, sealhulgas Vahemere lääneosas, et suuta arengutele kiiresti reageerida.

Sisemõõde

6. Vastutuse ja solidaarsuse põhimõtte tulemuslik kohaldamine jääb ühiseks eesmärgiks ka tulevikus. Euroopa ühise varjupaigasüsteemi läbivaatamiseks viimastel kuudel tehtud kestvad pingutused on toonud välja mõned lähenemisvaldkonnad, samas kui mõnes teises valdkonnas tuleb teha täiendavat tööd. Tuginedes sellele tööle, kutsutakse nõukogu üles jätkama seda protsessi eesmärgiga saavutada järgmise eesistumisperioodi jooksul konsensus ELi varjupaigapoliitika küsimuses.
7. Liikmesriigid peaksid intensiivistama veelgi oma jõupingutusi ümberpaigutamise kiirendamiseks, eelkõige saatjata alaealiste puhul, ning jõupingutusi seoses olemasolevate ümberasustamiskavadega.¹

¹ See ei piira Ungari ja Slovakkia seisukohta, mis on esitatud seoses nõukogu otsusega nr 2015/1601 algatatud Euroopa Kohtu menetlustes, ega hagejate toetuseks menetlusse astunud Poola seisukohta.

II. **JULGEOLEK**

Sisejulgeolek

8. Euroopa Ülemkogu kinnitab veel kord oma pühendumust Euroopa Liidu sisejulgeoleku strateegia (2015–2020) rakendamisele. Kaasseadusandjate poliitiline kokkulepe terrorismivastase võitluse direktiivi kohta on oluline samm, millele peaks järgnema tulirelvi ja rahapesuvastaseid meetmeid käsitlevate ettepanekute kiire vastuvõtmine ning broneeringuinfot käsitlevate uute õigusaktide rakendamine. Euroopa Ülemkogu kutsub üles tegema tõhusat koostööd nii ELi kui ka ELi väliste elektroonilise side teenuste pakkujatega.
9. Euroopa Ülemkogu tervitab kokkuleppele jõudmist muudetud Schengeni piirieskirjades, millega nähakse ette kõigi ELi välispiire ületavate reisijate süstemaatiline kontrollimine, ning kutsub liikmesriike üles neid eeskirju kiiresti rakendama, võttes samas arvesse konkreetset olukorda mõnes liikmesriigis. Kaasseadusandjad peaksid leppima 2017. aasta juuniks kokku riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemis ning 2017. aasta lõpuks ELi reisiinfo ja -lubade süsteemis, et tagada viisanõudest vabastatud reisijate süstemaatiline kontrollimine. Samuti kutsub ülemkogu üles jätkama tulemuste saavutamist infosüsteemide ja andmebaaside koostalitlusvõime osas.

Välisjulgeolek ja kaitse

10. Eurooplased peavad võtma oma julgeoleku eest suurema vastutuse. Euroopa julgeoleku ja kaitse tugevdamiseks keerulises geopoliitilises keskkonnas ning oma kodanike paremini kaitsmiseks, kinnitades sellega seoses varem antud lubadusi, rõhutab Euroopa Ülemkogu vajadust teha senisest rohkem, sealhulgas teha kättesaadavaks piisavalt lisavahendeid, võttes samas arvesse liikmesriikide olusid ja juriidilisi kohustusi. Liikmesriikide puhul, kes on ka NATO liikmed, toimub see kooskõlas NATO suunistega kaitsekulutuste tegemise kohta. Euroopa Ülemkogu kutsub samuti üles tõhustama nõutavate võimete arendamiseks tehtavat koostööd ning võtma kohustuse teha need võimed vajaduse korral kättesaadavaks. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid peavad suutma otsustavalt panustada ühistesse jõupingutustesse, aga samuti tegutseda iseseisvalt alati kui vajalik ning koos partneritega alati kui võimalik. Euroopa Ülemkogu jääb ootama Athena mehhanismi põhjalikku muutmist 2017. aasta lõpuks.

11. Euroopa Ülemkogu kinnitab nõukogu 14. novembri ja 17. oktoobri 2016. aasta järeldused ELi üldise strateegia rakendamise kohta julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas, milles kehtestatakse ELi ambitsioonitase. Ülemkogu kutsub kõrget esindajat ja liikmesriike üles tagama kõikehõlmavad järelmeetmed. Eelkõige esitab kõrge esindaja tulenevalt nõukogu järeldustest järgmistel kuudel ettepanekud, mis käsitlevad tsiviilvõimete arendamist, liikmesriikide juhitava kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise parameetreid, sõjaliste võimete arendamise protsessi teadusuuringuid ja tehnoloogiat ning tööstuslikke aspekte arvestades, strateegilisel tasandil alalise operatiivplaanimise ja -juhtimise võime loomist, ELi kiirreageerimisvahendite asjakohasuse, kasutatavuse ja siirdavuse parandamist, elemente ja võimalusi seoses kaasava alalise struktureeritud koostööga, põhinedes modulaarsel lähenemisviisil ja võimalike projektide väljatöötamisel, ning kõikide nõuete hõlmamist julgeoleku ja arengu toetamisele suunatud suutlikkuse suurendamise raames. Sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu kaasseadusandjaid tegema kiiresti tööd julgeoleku ja arengu toetamiseks suutlikkuse suurendamist käsitleva komisjoni ettepanekuga, eesmärgiga jõuda kokkuleppele 2017. aasta esimesel poolel.
12. Euroopa Ülemkogu tervitab komisjoni ettepanekuid Euroopa kaitsealase tegevuskava kohta kui komisjoni panust Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika arendamisse, rõhutades liikmesriikide täieliku kaasamise tähtsust, ning kutsub kõiki asjaosalisi üles tööd jätkama. Nõukogu kutsutakse üles vaatama kiiresti läbi seotud komisjoni ettepanekud. EIPd kutsutakse üles kaaluma asjakohaseid algatusi kaitsevaldkonna teadus- ja arendustegevusse investeerimise toetamiseks. Komisjoni kutsutakse samuti üles esitama 2017. aasta esimesel poolaastal ettepanekud Euroopa Kaitsefondi loomise kohta, sealhulgas nägema ette elemendi liikmesriikide poolt kokkulepitavate võimete ühiseks arendamiseks.
13. Euroopa Ülemkogu kutsub üles võtma kiiresti järelmeetmeid nõukogu 6. detsembri 2016. aasta järeldustele, millega viiakse ellu Varssavis ELi ja NATO juhtide vahel sõlmitud ühisdeklaratsioon, vältides dubleerimist ja tagades ELi ja NATO vahelise vastastikuse täiendavuse seoses hübriidohtude, merendusküsimuste, küberjulgeoleku, strateegilise kommunikatsiooni, kaitsevõimete, kaitsetööstuse ja kaitsesektori teadusuuringute, õppuste ning kaitse- ja julgeolekualase suutlikkuse suurendamisega.

14. Euroopa Ülemkogu kutsub üles liikuma kiiresti edasi tööga välisjulgeoleku ja kaitse vallas ning palub nõukogul esitada märtsis aruande, nii et Euroopa Ülemkogu saaks hinnata edusamme. Ülemkogu annab täiendavaid strateegilisi suuniseid juunis.
15. Euroopa Ülemkogu käsitleb julgeoleku ja kaitsega seotud küsimusi ka edaspidi, et hinnata korrapäraselt edusamme ja määrata selle alusel kindlaks asjakohased strateegilised ja poliitilised prioriteedid.

III. MAJANDUSLIK JA SOTSIAALNE ARENG, NOORED

16. Euroopa Ülemkogu tervitab nõukogus saavutatud kokkulepet Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi kestuse pikendamise kohta, mille kaasseadusandjad võtavad eeldatavasti vastu 2017. aasta esimesel poolaastal. Ülemkogu märgib samuti, et nõukogu on nüüd valmis alustama Euroopa Parlamendiga läbirääkimisi kaubanduse kaitsevahendite ajakohastamise üle.
17. Euroopa Ülemkogu rõhutab veel kord tähtsust, mis on ühtse turu eri strateegiatel ja energialiidul, mis tuleb välja kujundada ja ellu viia 2018. aastaks. Selleks ajaks tuleb teatud põhiküsimused lahendada.² Euroopa Ülemkogu tervitab seni tehtud edusamme ning kutsub ülemkogu 2017. aasta märtsi kohtumist silmas pidades kõiki institutsioone tungivalt üles seda hoogu ära kasutama ja veelgi suurendama ambitsioonide taset, eriti üliolulises teenuste ja digitaalse ühtse turu valdkonnas. Ülemkogu kutsub üles kõrvaldama allesjäänud takistused ühtsel turul, sealhulgas need, mis takistavad andmete vaba liikumist.
18. Euroopa Ülemkogu kutsub üles jätkama noortegarantii rakendamist ning väljendab heameelt seoses suurema toetusega noorte tööhõive algatusele. Ülemkogu kutsub samuti üles jätkama tööd hiljutiste komisjoni noortealgatustega, sealhulgas liikuvuse, hariduse, oskuste arendamise ja Euroopa solidaarsuskorpuse kohta.
19. Euroopa Ülemkogu kutsub nõukogu ja komisjoni üles hindama tööstuspoliitika ELi strateegilistesse algatustesse integreerimise mõju ning kaaluma konkreetset tegevust ühtse turu tööstusliku baasi tugevdamiseks ja moderniseerimiseks.

² Poola jaoks tähendab see muu hulgas vabadust määrata kindlaks oma energiaallikate jaotus ja tagada energiavarustuskindlus.

20. Euroopa Ülemkogu rõhutab vajadust kujundada lõplikult välja pangandusliit seoses finantssektoris riskide vähendamise ja jagamisega asjakohases järjekorras, nagu on toodud välja nõukogu 17. juuni 2016 aasta järeldustes sellekohase tegevuskava kohta. Sellega seoses kutsub Euroopa Ülemkogu nõukogu üles vaatama kiiresti läbi hiljutised komisjoni ettepanekud finantssektoris vastupanuvõime suurendamise kohta.

IV. KÜPROS

21. Pärast Küprose presidendi ülevaadet Küprose küsimuse lahendamiseks peetavatest läbirääkimistest väljendas Euroopa Ülemkogu uuesti oma toetust käimasolevale Küprose taasühinemise protsessile. Võttes arvesse, et Küpros on meie liidu liige ja jääb selleks ka pärast Küprose küsimuses lahendusele jõudmist, on EL valmis osalema Küprost käsitleval Genfi konverentsil 12. jaanuaril 2017.

V. VÄLISSUHTED

Ukraina

22. Euroopa Ülemkogu kinnitab taas oma pühendumist rahvusvahelisele õigusele ja Ukraina territoriaalsele terviklikkusele ning ELi-Ukraina assotsieerimislepingu sõlmimisele, sealhulgas põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna loomisele. Assotsieerimislepingute eesmärk on toetada partnerriike nende liikumisel stabiilse ja jõuka demokraatia suunas ning kajastada strateegilist ja geopoliitilist tähtsust, mida Euroopa Liit omistab piirkondlikule kontekstile. Seetõttu on ratifitseerimisprotsessi lõpuleviimine endiselt ELi väga oluline eesmärk.
23. Olles võtnud hoolikalt teadmiseks Madalmaades assotsieerimislepingu heakskiitmise seaduse eelnõu üle 6. aprillil 2016 toimunud referendumi tulemuse ja Madalmaade peaministri poolt enne referendumit väljendatud mureküsimumused, võtab Euroopa Ülemkogu teadmiseks Euroopa Ülemkogus kokku tulnud Euroopa Liidu 28 liikmesriigi riigipeade ja valitsusjuhtide otsuse (lisa), mis käsitleb neid mureküsimumusi täielikus vastavuses assotsieerimislepingu ja ELi aluslepingutega.

24. Euroopa Ülemkogu märgib, et lisas esitatud otsus on Euroopa Liidu 28 liikmesriigi jaoks õiguslikult siduv ning seda võib muuta või selle saab kehtetuks tunnistada üksnes liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide ühisel kokkuleppel. Otsus jõustub kohe, kui Madalmaade Kuningriik on lepingu ratifitseerinud ja liit on selle sõlminud. Kui seda ei juhtu, siis otsus lakkab eksisteerimast.
25. Euroopa Ülemkogu tervitab 24. novembril 2016 toimunud ELi-Ukraina tippkohtumise tulemusi ning rõhutab liidu jätkuvat otsustavust süvendada ja tugevdada oma suhteid Ukrainaga, pidades silmas praeguseid väljakutseid. Ülemkogu tunnustab Ukraina saavutusi Euroopa normidele vastamiseks vajalike reformide rakendamisel ning asjaolu, et Ukraina on täitnud tingimused liiduga viisavabaduse kehtestamiseks. Pärast töökindla peatamiskorra vastuvõtmist kutsutakse kaasseadusandjaid üles viima lõpuni menetluse, mille tulemuseks on viisanõude kaotamine Ukraina ja Gruusiaga.

Süüria

26. Euroopa Ülemkogu mõistab karmilt hukka Süüria režiimi ja selle liitlaste, eelkõige Venemaa ja Iraani jätkuvad rünnakud Aleppole, sealhulgas tsiviilelanikkonna ja haiglate tahtlikult sihtmärgiks seadmise. Euroopa Ülemkogu kutsub režiimi ja Venemaad ning kõiki Süüria konflikti osapooli tungivalt üles astuma kohe neli järgmist kiireloomulist sammu:
- a) Aleppo idaosa elanike turvaline ja väärikas evakuatsioon nende valitud sihtkohta ÜRO järelevalve ja koordineerimise all. Kodanikukaitse ja tsiviilhaldusorganite liikmetel peab olema samuti võimalus evakueeruda takistusteta ÜRO järelevalve all. Evakueerimist tuleb alustada kõige raskemini haavatutest;
 - b) viivitamatu ja tingimusteta abi ja kaitse kõigile Aleppo idaosa elanikele, ilma diskrimineerimata ja kooskõlas rahvusvahelise humanitaarõigusega, tagades täieliku ja takistusteta juurdepääsu ÜRO-le ja selle partneritele kohapeal, et võimaldada esmavajaduste rahuldamine ja kiireloomuline arstiabi, nii nagu on kogu Süüria osas ette nähtud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2258;

- c) kõikide meditsiinitöötajate ja -rajatiste tõeline kaitse kogu riigis, kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2286, eelkõige piiriäärsetele haiglatele Atmeh's, Darkouchis, Bab el Hawas ja Bab Salameh's;
- d) rahvusvahelist humanitaarõigust tuleb kohaldada Aleppo idaosas, kuid samuti kogu riigis ja eriti nendes piirkondades, kus tsiviilelanikud on jäänud piiramisrõngasse.

EL kui suurim Süüria elanikkonnale humanitaarabi andja jätkab tööd nende eesmärkide saavutamiseks.

27. Vaenutegevus Süürias peab viivitamatult lõppema. EL teeb ÜRO egiidi all koos kõigi partneritega konstruktiivselt tööd ülemineku suunas liikumiseks, nagu on kokku lepitud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 2254. Selleks kutsub Euroopa Ülemkogu kõrget esindajat üles jätkama tema käimasolevat otsesuhtlust kõikide asjakohaste partneritega. Isikud, kes vastutavad rahvusvahelise õiguse rikkumise eest, millest mõnel juhul võib olla tegemist sõjakuritegudega, tuleb võtta vastutusele. EL kaalub kõiki kättesaadavaid võimalusi. EL annab toetust Süüria ülesehitamisele üksnes siis, kui usutav poliitiline üleminek on kindlalt toimumas.

Euroopa Ülemkogus kokku tulnud Euroopa Liidu 28 liikmesriigi riigipeade ja valitsusjuhtide otsus ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomiaenergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu kohta

Euroopa Liidu 28 liikmesriigi riigipead ja valitsusjuhid, kelle valitsused on kirjutanud alla ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomiaenergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Ukraina vahelisele assotsieerimislepingule („leping“),

Võttes teadmiseks Madalmaades 6. aprillil 2016 ELi-Ukraina assotsieerimislepingu heakskiitmise seaduse eelnõu üle toimunud referendumi tulemuse ning enne referendumit Madalmaade Kuningriigi peaministri poolt väljendatud mureküsimumused,

Soovides käsitleda neid mureküsimumusi täielikus vastavuses ELi-Ukraina assotsieerimislepingu ja ELi aluslepingutega ning kooskõlas ELi eesmärgiga tihendada suhteid Ukrainaga,

Võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 15. detsembri 2016. aasta järeldusi,

On otsustanud, ühise arusaamise väljendusena, võtta vastu järgmise, mis jõustub kohe, kui Madalmaade Kuningriik on lepingu ratifitseerinud ja Euroopa Liit on selle sõlminud:

A

Kuigi lepingu eesmärgiks on lepinguosaliste vahel ühistel väärtustel põhinevate tihedate ja püsivate suhete loomine, ei anta lepinguga Ukrainale kandidaatriigi staatust liiduga ühinemiseks ning see ei kujuta endast kohustust anda sellist staatust Ukrainale ka tulevikus.

B

Lepingus kinnitatakse uuesti Ukrainaga koostöö tegemist julgeoleku valdkonnas, eelkõige seoses konfliktide ennetamise, kriisiohjamise ja massihävitusrelvade leviku tõkestamisega. Leping ei sisalda liidu või selle liikmesriikide jaoks kohustust anda ühiseid julgeolekutagatise või muud sõjalist abi Ukrainale.

C

Kuigi lepingus öeldakse välja eesmärk parandada kodanike liikuvust, ei anna leping vastavalt Ukraina kodanikele ega liidu kodanikele õigust vabalt elada ja töötada liikmesriikide või Ukraina territooriumil. Leping ei mõjuta liikmesriikide õigust otsustada seda, kui palju lubada oma territooriumile Ukraina kodanikke, kes saavad riiki töö otsimise eesmärgil kas palgatöötajana või füüsilisest isikust ettevõtjana.

D

Lepingus korraldatakse taas liidu pühendumist Ukrainas reformiprotsessi toetamisele. Lepinguga ei nõuta liikmesriikide poolt Ukrainale täiendava finantsabi andmist ning see ei mõjuta ühegi liikmesriigi ainuõigust määrata kindlaks oma kahepoolse finantstoetuse laad ja maht.

E

Võitlus korruptsiooniga on lepinguosaliste vaheliste suhete tihendamisel keskse tähtsusega. Lepingu kohaselt teevad lepinguosalistes koostööd nii era- kui ka avalikus sektoris korruptsiooniga võitlemisel ja selle ennetamisel. Õigusriigiga seoses lepinguosaliste vahel tehtava koostöö eesmärk on eelkõige tugevdada kohtusüsteemi, suurendada selle tõhusust, tagada selle sõltumatus ja erapooletus ning võidelda korruptsiooniga.

F

Demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning õigusriigi põhimõtte austamine, sealhulgas nagu on osutatud punktis E, on lepingu olulised elemendid. Lepinguosalistelt nõutakse oma lepingust tulenevate kohustuste täitmist, mille rakendamist ja jõustamist jälgitakse. Kooskõlas lepingu artikliga 478 võib kumbki lepingu pool võtta kohustuste mittetäitmise korral asjakohaseid meetmeid. Asjakohaste meetmete valimisel tuleb eelistada neid, mis segavad käesoleva lepingu toimimist kõige vähem. Selliste meetmete hulka võib, viimase võimalusena, kuuluda lepingu sätetega ette nähtud mis tahes õiguste ja kohustuste peatamine.
